

s. gelijk
zobals
gebeden
voed
is gees-
van den
samen
of bloei-
eel ons
K. D.

eden?
rosheid
Noord-
trop nog

ikel over
de voor-
Gerefor-
at leven
an voor
als zou
heid van
Ve meen-
nenschen
i stollen,
voor het
hart met
s boven
Heere te
van Zijn

we een
tot ons
enlijk de
Want als
matisme,
meenen
ad heeft.
e kennis
art Hun
zijn van
spraktijk
len heeft
gen. Zoo
te weinig
wanneer
nenschen
en.
acht aan
e apostel
zijn en
ige wijze
laartegen
even, dat
e klacht.

1 op het

e Wek-
overge-
es roe-
wensch:
md Kerk-
liens roe-
1816 (in
1); maak
een, van
van De
teerends,
in Bij-
Over-

el, waarin
dert lang
eiden ge-

uiten de
sch naar
jn woord
i. Het on-
de Kerk
op uithe-
V. Heine-
e Staat
ndsche
onzer
A. Mon-
evormd
r Waar-
A. Kuy-
making
26 Nov.
ir advies
burg van
de orde

noemde
aling van
de Kerk.
alleszins
erdenking
elangrijke
incipatie

Reeds ons Hollandsch leven in het algemeen geeft er oorzaak toe. Wij kunnen het slecht hebben, als iemand boven de anderen uitsleekt. Een Nederlander komt er pas heel laat toe te erkennen, dat een van zijn landgenooten een waarlijk groot man is. In den regel begint hij niet te meenen en te zeggen, dat het zooveel bijzondere niet is. En zoo alles naar verhouding. Iemand, die niet doet als wij, lachen we uit en het komt niet bij ons op te onderzoeken, of de man soms beter doet dan wij. We staan hier inderdaad voor een karaktertrek van ons volk, die veel frischeheid heeft tegen gebouwen en die heeft gemaakt, dat allerlei goede dingen lang op algemeene erkenning of invoering hebben moeten wachten. Het spreekt vanzelf, dat we ook weer licht in het andere uiterste overslaan, als de tijdsomstandigheden er aanleiding toe geven. In den Franschen tijd werd radikaal alles opgeruimd, al het oud-Nederlandsche moest plaats maken voor het Fransche. En in den tegenwoordigen tijd is er onder den invloed van oorlog en revolutie weer zulk een geest aan het werk om maar hals over kop allerlei in te voeren, zonder nadere overweging. Iets wat wel zeer spoedig zal ophouden, want naar onzen volksaard is dat allerminst.

Natuurlijk is dat verschijnsel ook in onze kerken van invloed. Ook daar geldt het, dat men allerlei dingen, die men ten slotte toch heeft gedaan, evengoed eerder had kunnen doen. Daarvan kan ook sprake zijn in de Gereformeerde levenspraktijk.

We willen daarbij nog op een ander verschijnsel wijzen. De geestesrichting van de meeste Gereformeerden is intellectueel konstruktief. Dat wil zeggen, ze gaan eerder te werk naar hun verstand, dan naar hun hart. Verstandig handelen geldt niet voor niet als een groote deugd. En ze hebben gaarne voor alles een stelsel, een vasten regel, waarnaar het leven kan worden ingericht. Men wil altijd van te voren weten, wat men zeggen zal en wat men doen moet. Dat kan goed zijn, maar er zijn toch ook bezwaren aan verbonden. Want wij menschen zijn altijd onvolmaakt, onvolkomen ook in ons denken en redeneeren. Het leven is rijker dan onze theorie en al zal niet onze theorie pasklaar worden gemaakt naar het leven, de theorie mag niet worden gemaakt zonder met het leven te rekenen.

Al deze dingen zijn in den loop der tijden ook wel ingezien en ze hebben tot verandering van levenspraktijk aanleiding gegeven. Er is een tijd geweest, dat een kerkgebouw heel geen versiering hebben mocht, dat een piano uit den boeze was. Men heeft sinds leeren zien, dat het er eigenlijk op aan kwam, hoe en waarmee een kerkgebouw werd versierd en wat er op de piano werd gespeeld. Een roman was bij velen onder ons contrabande, thans weet men dat er te onderscheiden valt tusschen roman en roman. We kunnen ons bijna niet voorstellen, dat de tijd nog niet lang achter ons ligt, dat in sommige gemeenten gevraagd werd, dat de predikant de gansche week zou verspreiden met hoogen hoed. Baard en snor waren voor hem verboden, evenzeer als een gouden ring.

Toch al geven we toe, dat er dingen onder ons voortkwamen, die konden worden opgeruimd, waarvan trouwens reeds veel verdwenen is, dat wil niet zeggen, dat we van oordeel zijn, dat allerlei Gereformeerde meeningen zonder grond zijn en dat voor de praktijk van ons leven geen andere maatstaf gelden kan dan algeheele vrijheid. Wanneer we toestemmen, dat er dingen waren, die goeden grond ontberen, dan kunnen we daarmee de beeldschorrende begeerten van sommigen nog niet in bescherming nemen.

Op tweeërlei moeten we daarbij wijzen. Vooreerst is n.m. bij vele jongeren een jammerlijk gemis aan kennis der historie. Men heeft een groot woord over dit en dat, zonder dat men weet, waarom het geschiedt of hoe het is ontstaan. Men pleit hiervoor en daarvoor en is er niet van op de hoogte, dat vroeger reeds hetzelfde is te berde gebracht en waartoe het heeft geleid. We denken hierbij ook aan het streven om zooveel mogelijk samen te werken. Natuurlijk is dat eisch, allereerst met hen, die den naam van Christus belijden. Maar wie let op wat er, zeg sinds 1850, in ons vaderland op kerkelijk gebied is gebeurd, weet, dat op verschillende punten samenwerking niet mogelijk is.

Want men wordt er door gedwongen, dingen te doen die tot vertraking van beginsel leiden, of bemerkt achteraf, dat de vermeende eenheid slechts schijn was. Het hechten aan bepaalde vormen en gebruiken heeft niet zelden tot achtergrond, dat het vroeger anders was of anders is geprobeerd en dat de schade toen aan den dag kwam. Het kan zijn, dat men nu niet of niet dadelijk de reden ziet, maar daarom is er wel een reden. Verachting van den vorm leidt er toe, dat men eerst in zake den vorm, daarna in zake den inhoud, die toch steeds in eenigen vorm vervat moet zijn, afmaakt van het goede spoor.

En in de tweede plaats, wat is de oorsprong van het verzet tegen het gehecht zijn aan vormen en gebruiken? Is het waarlijk het opkomen voor de Christelijke vrijheid naar het Woord Gods? Dan zal men moeten kunnen aantonen, dat het bestaande belet den dienst van God tot volle ontplooiing te brengen. Is het een opkomen tegen onverhoord oordeelden? Wie er van beschuldigt, zal zijn beschuldiging dienen te staven. Of is het een vragen naar meer vrijheid, die men zelf wel begeert, is het een niet letten op wat anderen dierbaar is, omdat men geen zin heeft zich naar anderen te schikken? Men dient hier wel te onderzoeken, waar het om gaat. Wij zijn niet bang voor het nieuwe of voor de opruiming van wat ouds, maar we zijn wel bang voor onszelf en voor het streven, om niet niet geheel zuivere motieven tegen het bestaande in te gaan. In den regel zal de opruiming zo'n haast niet hebben. We kunnen ook nog wel eens bedenken, dat wij ons van een

of ander hebben te onthouden, als ons handelen een ander tot zonde zou brengen. Indien we waarlijk meenen, dat er dingen worden vastgehouden, die gerust kunnen verdwijnen, dan kunnen we kalm den tijd nemen om de menschen te onderrichten. En als we eerst zorgen door woord en daad het vertrouwen der menschen te winnen, willen ze ook wel naar ons hooren.

Het Gereformeerde leven is in menig opzicht uit één stuk. Ge kunt er niet straffeloos aan gaan breken. Is breken noodig, men ga zijn gang, maar dan zij het breken om te bouwen. Waaraan de zegen des Heeren verbonden zal zijn. HEPP.

N.B. Naar aanleiding van mijn stukje „Een puzzel“ moet ik even mededeelen, dat de drukkerij bij nader onderzoek niet de eenige schuldige — als ik dit sterke woord bij zulk een vrij onschuldige zaak eens mag gebruiken — was, maar dat ook foutieve copie-pagineering op een dwaalspoor heeft gebracht. H.

BOEKBESPREKING.

„De leer der Uitverkiezing“, door K. Fernhout Mzn.
W. Kirchner, Amsterdam.

Op een paar vragenavonden, welke ik met jongelui hield, trof het mij, dat ruim een vierde van de vragen betrekking hadden op het leerstuk van de Uitverkiezing.

En niet één vraag was eronder, welke door Dr. Fernhout in dit boek niet korter of breder wordt besproken.

De bezwaarden worden hier niet van uit de hoogte behandeld, gelijk helaas meermalen het geval is, maar de auteur staat hen minzaam te woord. Hij kan hun standpunt begrijpen. Want de leer der uitverkiezing strijdt ten eenenmale tegen de humaniteitsidee, waaraan het kind der eeuw zoo gaarne bijval schenkt. Niettemin laat hij ook goed uitkomen, hoe ernstig hij afwijking van de verkiezingsleer acht.

Het boek sluit zich geheel aan bij de levenspraktijk en spreekt daarom in voor ieder verstaanbare taal. Daarenboven is het niet te groot van omvang en lukt daardoor te eer tot lezen uit.

Ook zij, die in de evangelisatie werkzaam zijn — met name de bezoeksbroeders — kunnen er veel proffijt van trekken.

„Dr. Herman Bavinck“, Stuk 2, door Dr. V. Hepp.
J. W. ten Have, Amsterdam.

Dit tweede stuk is in denzelfden trant van het eerste gehouden.

Het is nog geheel aan den levensloop van wijlen prof. Bavinck gewijd. Zelfs kon de beschrijving daarvan in dit stuk nog niet worden beëindigd.

Een nieuwe bron, het „Dagboek“ van prof. Bavinck schafte een overvloed van totnogtoe onbekende of weinig bekende gegevens.

„Er op of er onder“, door W. G. van de Hulst.
Nijkerk, G. F. Callenbach.

Een 1 April-boek. De inneming van den Brief door jongensoog bekeken. Van de Hulst nadert hierin Gerdes wel wat dicht. Toch heeft hij zich voor vele van diens fouten gehoord. En voor onze jeugd geeft het echt Hollandschen, smakelijken kost.

„De Remonstrantische Broederschap“, door Dr. H. Kaajan. In de serie: Ons Arsenal, 3de serie, no. 10.
Zutphen, J. B. van den Brink & Co., 1921.

Een instructieve brochure. In kleinen omvang is veel samengepakt, zonder dat dit bij het lezen onaangenaam aandoet.

De geboorte der Remonstrantische broederschap wordt het omstandigst verhaald, (21 bladzijden), aan de verdere geschiedenis tot heden wordt slechts anderhalve bladzijde gewijd, wat toch wel wat al te beknopt moet heeten.

Kan Dr. Kaajan hierover niet eens een aparte brochure schrijven en dan den tegenwoordigen toestand wat uitvoeriger schetsen?

„Kleine Bijbelsche Geschiedenis“, verhaald door J. C. de Koning.
H. J. Spruyt, Rijswijk (Z.H.), 1921.

Hebt gij er weleens aan gedacht kinderen op hun verjaardag een Bijbelsche Geschiedenis te geven?

Gij meent, dat zij liever een ander boek hebben? Laat mij u verzekeren, dat gij in veel gevallen u vergissen zult.

Voor al wanneer die geschiedenis geschreven wordt door een bekwaam verteller als de heer De Koning.

Hij weet het kind dadelijk te pakken. De plaatjes van tsings zullen ook gaarne worden bekeken.

Voor bescheiden beuzen is het bovenstaande werkje als geknipt.

Het is dezelfde uitgave als „De Heilige Historie“ van denzelfden schrijver, maar dan in kleiner formaat. Dit laatste werk beveelt zich aan voor hen, die wat royaler in hun cadeaux kunnen zijn.

Ook voor onze scholen is de kleinere editie zeer bruikbaar.

„Leven, Leesboek voor de Scholen met den Bijbel“, verzameld door P. den Boer en J. C. de Koning. Geïllustreerd door Tjeerd Bottema. 9de en 10de deel.
H. J. Spruyt, Rijswijk (Z.H.)

Met bekwaamen spoed zijn deze deelen op het elfde gevolgd.

Zij zijn naar dezelfde methode bewerkt en wij kunnen er hetzelfde goeds van zeggen.

„Christelijk Reciteerblad“. Maandblad voor den Nederlandschen Bond van Christelijke Clubs tot bevordering der welsprekendheid. Adm. adres J. van Wies Dun., Franeker, 2de jaargang, no. 6.

Eerlijk gezegd bezorgde de titel mij een rilling. 'k Zag in mijn verbeelding de rederykerskamers herleefd.

Toch viel mij de inhoud niet tegen. Natuurlijk kan ik naar één aflevering deze periodiek niet beoordeelen.

„In lengte van dagen“. 1862—1922. Feestuitgave ter gelegenheid van het 60-jarig bestaan der Zondagschoolvereniging „De Gereformeerde Broederskring“. Met bijdragen van Dr. H. Mulder en Dr. D. Sikkels. Ten bate van den Evangelisatiefonds der Vereniging.

Onderhoudend. Mogen de baten vele zijn.

„Handboekje ten dienste van de Gereformeerde Kerken van Nederlandsch Oost-Indië“. Januari 1922.

Bewonderenswaardig door zijn volledigheid. Men vindt er zelfs alle Gereformeerde families in Oost-Indië met het getal hunner kinderen in vermeld. Ook is daarin een alfabetische aanslijst van hen aangelegd.

Het bevat alle gegevens omtrent kerkelijk leven en elke Christelijke actie.

HEPP.

KERKNIEUWS.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Tweetal te:
Nieuwe Pekela, W. L. Milo te Kollum en J. Süßesma te Bunn.

Beroepen te:
Almelo, W. L. Milo te Kollum.
Charlois (2e pred. plaats), P. C. de Bruin te Oudewater.
Marrum, J. Gootjes te Suawoude.
Nieuw-Buinen, H. Knoop te Schouwerzijl.
Nieuw-Weerdinge, G. Husmann te Bunde (Oost-Friesland).

Aangenomen naar:
Delden, J. Kruger te Maarssen.
Den Bommel, A. Ph. S. Schaafsma te Appelscha.

Bedankt voor:
Emmercompascuum, M. Meindertama te Loek.
Harlem (vao-S. Datum), Dr. S. P. Dee te Uwingeloo.
Zoutkamp, J. Hoekstra te Ten Post.

Afscheid van:
Oldeboorn, H. Hasper.
Overschild, L. Bos. Tekst Hebr. 13: 20, 21.

Intrede te:
Fijnsart, J. Meijer, Tekst 2 Cor. 4: 5.
Nunpeet, R. de Jager. Tekst Ps. 51: 14b.
Voorschoten, P. N. Krauswijk. Tekst Efez. 2: 20—22.

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:
Den Heider, P. de Smit te Oud-Beijerland.

Aangenomen naar:
Aalten, G. Salomons te Bussum.

Bedankt voor:
Roskoop, J. A. Riekel te Zaandam.

GEREFORMEERDE GEMEENTEN.

Beroepen te:
Amsterdam, M. Hoffman te Rijssen.
Erminisse, D. C. Overduin te Rotterdam.
Kampen, W. den Hengst te Leiden.

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Tweetal te:
Usselmuiden, J. H. Koster te Wouterswoude en J. A. van Boven te Ede.

Beroepen te:
Ter Aar, J. Kraaij te Gorinchem.
Abcoude, A. D. Meeter te Vriezenveen.
Baasbrugge, A. Meijer te Woubrugge.
Delft, Dr. J. D. de Lind van Wijnngaarden te De Bilt.
Nieuwkoop, W. J. Keller te Molkenwurm.
Nieuwland bij Leerdam, P. V. van Stein Callenfels te Dussen.
Noordwolde (toez.), G. Nuis, O.L. pred. met verlof te Bolk.
Valk, J. Kloots te Linschoten.

Veleerood, V. Kroese te Burg (op Texel).
Usselmuiden, J. H. Koster te Wouterswoude.

Aangenomen naar:
Nijmegen, J. A. van Selms te Dedemsvaart.
Nuenen e.a., G. J. v. d. Burgt, cand. te Amsterdam.

Bedankt voor:
Doornspijk, Kampen en Ouderkerk aan den IJssel, W. J. van Lokhorst te Bennekom.
Driebergen, G. Bolkestein te Katwijk aan Zee.
Lobith, G. J. v. d. Burgt, cand. te Amsterdam.
Stavenisse, A. W. Feenstra te Oudenhoorn.
Warmenl, H. W. J. C. Harselaar te Hoerjandam.
Usselmuiden, J. Bus te Ouddorp.

Afscheid van:
Doornspijk, A. H. J. G. van Voorthuizen. Tekst Hand. 20: 32.
Driebergen, J. van Bentum (hulprediker). Tekst Gal. 1: 11, 13.
Grijpkerke, J. H. Vaandrager. Tekst Efez. 3: 14—21.
Hindeloopen, A. W. Tonsbeek. Tekst Phil. 2: 12b en 13.
Hordenisse, W. J. van Lindonk. Tekst Deut. 30: 19a.
Lopik, F. Anker. Tekst Deut. 33: 27a.

Intrede te:
Nijhaske, E. Jongens. Tekst Lucas 14: 15—24.
Wageningen, H. van Dijken. Tekst 1 Cor. 3: 2.
Zuidland, L. H. B. E. Dierkens. Tekst 1 Cor. 1: 24, 25.

— Generale Deputaten der Zending voor de Geref. Kerken hebben voorloopig benoemd als Zendingadviseur Dr. F. L. Lanker, om straks als docent aan de Theologische Opleidingschool te Djocja benoemd te worden.